

drift var Følelser, der var ganske uden for Laksens Karakter. Derimod vidste man nok, at andre Fisk som Ørreden legede deroppe og kastede Rogn og fik Unger deroppe, men man troede det ikke om Laksen, og Hemmeligheden ved hele denne Historie har holdt sig; i selve Kommissionsbetænkningen af 1884 er den klart udtalt, og i et Andragende, som Folketingsudvalget har faaet her i denne Samling fra Fiskere i Randers, er der udtalt samme Anskuelse. Da Udvalget var ovre i Randers og besøgte Fiskehandlere og talte med Fiskere, blev det udtalt af enhver Fiskehandler og enhver Fisker. Da var det god Tro paa Bjerget endnu i Randers, men det har hvilet paa Overtro, nemlig paa Mangel paa Kendskab til Laksens forskellige Skikkelser. Thi før Laksen indlader sig i Ægteskab, ifører den sig Brudedragt, hvorved den ganske kommer til at ligne Ørreden. Altsaa Sagaen om, at Laksen ikke yngler i Randers Fjord og Gudena, er en Gang for alle slaaet ned, og det maa nu betragtes som ganske sikkert, at Laksen gaar op for at yngle og ikke for noget andet. Noget andet er, at den bedste Laks, der gaar op, den saakaldte Vinterlaks, Blanklaks, maa opholde sig en halv Snes Maaneder, før den er moden til at yngle, medens andre og mindre Laks gaa op i fuldstændig Yngledragt, den saakaldte Sommerlaks.

Legen finder Sted i Oktober, November og December paa dertil egnede Steder, og for Gudenaas Vedkommende ere saadanne Steder kun fundne mellem Bjerringbro og Resenbro, hvilken sidste ligger i Nærheden af Langsø oppe ved Silkeborg, paa Steder, hvor Strømmen er strid og Vandet ikke særlig dybt, og hvor Bunden bestaar af Grus og Sten; der leger saavel Laksen som Ørreden, notabene Laksen leger i Parringsdragt med den fremspringende Kæbekrog hos Hannen og med det stærkt ørredfarvede Skind. Der er fundet ikke blot Æg, men Yngel af den paa forskellige Steder i selve Gudena. Det var med Hensyn til Fiskene.

Naar vi saa gaa over til Spørgsmaalet om, hvorledes Fiskeriet har været drevet, og hvorledes det drives, bliver det nødvendigt at minde om, at de naturlige Forhold ere saaledes, at det maa betegnes som værende to forskellige Sorter Fiskeri. Der er Saltvandsfiskeri ude fra Udbyhøj og til Uggelhusene, og der er helt udtalt Ferskvandsfiskeri op ad Gudenaen, og der er en Blanding af begge Dele mellem Randers og Uggelhusene. Det Fiskeri, som tid-

ligere har været drevet saavel op ad Gudenaen som ned ad selve Fjorden, har lidt stor Indskrænkning og Skade ved de forskellige Laksegaarde, der i Tidens Løb have været, og hvoraf de fleste dog ere faldne bort. I Reglen ere de faldne bort saaledes, at naar der er kommet en Laksegaard neden for dem, der laa ovenfor, har den nedenfor sultet dem ud, saaledes at de ganske simpelt ere bortfaldne. Nu er den sidste bortfalden; ved Bevilling paa Finansloven har Staten erhvervet Frisenvold Laksegaard, der var den sidste, der spærrede over hele Sejlløbet fra Randers, og efter de bestaaende Fiskeriregler kan der ikke herefter oprettes Laksegaarde, der spærre hele Farvandet. Som det var før, kunde hverken Laks eller Ørred i nævneværdigt Antal komme længere end til Laksegaarden, hvad der ikke blev fanget ude i Fjorden, gik i Laksegaarden, og gennem den kunde der som Regel ikke komme noget, naar det ikke var Naturen, der selv hjalp paa Afspærringen ved at gøre Farvandet ufarbart for Fiskerne og deres Redskaber og gøre det saaledes, at Fiskegaarden ikke kunde fange paa Grund af Drivis eller fast Is eller ved, at Stranden satte Højvande ind derover. Med disse Bestemmelser, som vi nu komme til efter at have erhvervet Frisenvold Laksegaard, ville vi have et ganske regulært Farvand. Frisenvold Laksegaard drev i tidligere Tid ikke blot sit Fiskeri ved at fange Laks og Ørred i selve Laksegaarden, men den udøvede et Privilegium, hvis Rækkevidde blev slaaet fast sidste Gang ved Højesteretsdommene af 1889 og 1894, som fastslog, at Fiskegaardens Eneret bestod deri, at den kunde forbyde Fiskerne lige ud til Udbyhøj — altsaa til Fjordens Udløb i Kattegat — at hindre Fiskenes Opgang til Fiskegaarden, altsaa forbyde at fiske med hvorlige Redskaber, Vaad, Drivgarn, Sættegarn og alt saadan noget i selve Strømløbet og Sejlløbet der. Da det var slaaet fast ved den sidste Højesteretsdom, var Miseren saadan, at Staten tog Sagen i sin Haand og erhvervede Fiskegaarden med de dertil hørende Privilegier, alt under den Forudsætning, at dette skulde danne Grundlaget for en rationel Ordning af forskellige Forhold paa Fjorden og i Aaen.

Det Lovforslag, der saa blev fremlagt her i Tinget første Gang i forrige Samling, hvor det ikke blev ført frem til anden Behandling, men hvor det nedsatte Udvalg afgav Beretning i Marts Maaned 1899, og anden Gang i indeværende Samling,